

AASTAARUANNE 2015

Kommenteeritud
kokkuvõte (ET)

Kommenteeritud kokkuvõte

Kindlustusel ja tööandjapensionitel on majanduses oluline osa. Kindlustus on oma kaht kolmandikku ELi SKPd¹ ületavate varadega finantssektori tähtis element, mis aitab riske võttes ja sääste mobiliseerides kaasa majanduskasvule ja finantsstabiilsusele. Tööandjapensionid on sama tähtsad, kuna lisaks panusele majandusse kaitsevad need ka vaesusriski eest pensionile minnes. EIOPA loodi Euroopa sõltumatu järelevalveasutusena 2011. aastal. Asutuse peamine ülesanne on toetada finantssüsteemi stabiilsust, tagada turgude ja finantstoodete läbipaistvus, kaitsta kindlustusvõtjaid ning pensioniskeemiga liitunud ja soodustatud isikuid. EIOPA 2015. aasta aruanne kirjeldab asutuse peamisi saavutusi ja annab teavet asutuse eesmärkide täitmiseks eraldatud ressursside haldamise kohta.

EIOPA 2015. aasta aruanne kirjeldab asutuse peamisi saavutusi selle eesmärkide lõikes, milleks on:

- tugevdada tarbijakaitset,
- tagada kvaliteetne ja õigeaegne reguleerimine,
- tagada järelevalve ühtsus, järjepidevus ja kvaliteet,
- toetada finantsstabiilsust ja
- areneda kaasaegse ja pädeva asutusena.

Aastaaruanne annab teavet ka EIOPA-le loetletud eesmärkide täitmiseks eraldatud ressursside haldamise kohta.

¹ Umbes 70% 2014. aastal – Allikas: Eurostati ja EIOPA ELi/EMP (edasi)kindlustusstatistika <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

TEABEBOKS: 2015. aasta viis suurimat saavutust

- Kindlustuse ühtse reeglistiku lõpuni välja töötamine: Solventsus II rakenduslike tehniliste standardite ja suuniste teise kogumiku koostamine.
- Järelevalve teostamine: uue strateegilise käsitusviisi kehtestamine üldisele riskipõhisele ja ennetavale raamistikule järelevalve teostamiseks ettevõtete üle ja esimese temaatilise ülevaate koostamine mobiiltelefonide kindlustuse kohta.
- Protsessi ja metodoloogia rakendamine Solventsus II-ga nõutud riskivaba intressimäära igakuiseks avaldamiseks.
- Üleeuroopaline isikliku pensioni toode: EIOPA kontseptsiooni kirjeldab aruteludokument üleeuroopalise isikliku pensioni toote loomise nõuete kohta.
- Rumeenia kindlustussektori bilansi hindamine ja stressitest.

Tarbijakaitse tugevdamiseks

Tarbijakaitse valdkonnas oli üheks suureks arenguks uue **strateegilise meetodi kasutuselevõtt üldise riskipõhise ja ennetava raamistiku jaoks järelevalve teostamisel ettevõtete üle**. See ELi tasandil äririskide järelevalvet suunav keskne vahend põhineb tarbija käitumise põhjalikul mõistmisel, proportsionaalsusel ning ilmnevate käitumisriskide õigeaegsel ette nägemisel ja tarbijakahjude vältimisel Euroopa Liidus. **Temaatilised ülevaated** on selle strateegia keskseks elemendiks. Esimese sellise ülevaadena teostati mobiiltelefonide kindlustuse analüüs. EIOPA sätestas 2015. aastal näitajad, määramaks ära, kas asutuse tegutsemine on vajalik. Need näitajad aitavad parandada EIOPA võimet rakendada oma **tootega seotud sekkumisõigust kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul**.

EIOPA tööd huvide konflikti lahendamisel kindlustuspõhiste investeerimistoodete müügi ja vahendamise valdkonnas edendati asutuse tehniliste nõuannetega komisjonile. Need sisaldavad poliitilisi soovitusi probleemi tuvastamiseks ja ohjamiseks. EIOPA juhtis sektoriülest koostööd **põhiteabedokumendi** välja töötamisel, mis on tehtud kohustuslikuks kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete määrusega. 2015. aasta esimesel poolaastal korraldati kaks avalikku arutelu, üks teavet tarbijasõbralikul viisil esitavate optimaalsete mallide koostamiseks ning teine seoses tooteriskide, tegevuse ja kulude kalkuleerimisega. Põhiteabedokumendi malle katsetati ka tarbijate peal. Lisaks algatati 2015. aasta sügisel avalik arutelu kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete põhiteabedokumentide regulatiivsete tehniliste standardite projekti teksti üle. Tööandjapensionite valdkonnas koostas EIOPA **aruanded teabe kohta, mis on saadud seoses tööandjapensioni kogumisasutuste kulude ja tuludega** liitumiseelses etapis ja jooksvalt ning määratud sissemaksega skeemiga

Kommenteeritud kokkuvõte

liitunud investeerimisvõimalustega, tõstes esile probleeme, millega tuleb tegeleda, kindlustamaks efektiivsust pensioniplaaniga seotud otsuste tegemisel.

Kvaliteetse ja õigeaegse reguleerimise tagamiseks

EIOPA tähtsaimaks saavutuseks asutuse loomisest saadik on olnud **kindlustuse ühtse reeglistiku lõpuni välja töötamine 2015. aastal. Koostatud Solventsus II rakenduslike tehniliste standardite ja suuniste teine kogumik**, mis on vajalik direktiivi järjekindlaks ja ühtseks kohaldamiseks alates 2016. aasta jaanuarist, lõpetas asutuse Solventsus II-st tuleneva regulatiivse tegevuskava. Selle avaldamise järel keskenduti rakendamise üle järelevalve teostamisele ja järelevalve järjepidevuse täiendavale edendamisele.

Lisaks valmistus asutus täitma veel üht Solventsus II-st tulenevat olulist ülesannet, milleks on igakuine **riskivaba intressimäära** avaldamine. Riskivaba intressimäära struktuur ja selle korrigeerimised määravad suures osas ära tehnilised eraldised, mille ettevõtjad peavad ette nägema oma kindlustus- ja edasikindlustuskohustuste täitmiseks, ja seega ka solventsuskapitalinõude täitmiseks kasutatava kapitali.

EIOPA andis oma panuse ka Euroopa Komisjoni arutelluse **kindlustuse rolli üle seoses investeringutega infrastruktuuri**, esitades kindlad kriteeriumid investeerimiskõlblike infrastruktuuriprojektide tuvastamiseks. Nõuetele vastavatesse infrastruktuuriprojektidesse investeerimise riskitasud on hoolikalt vastavate riskide järgi kalibreeritud, mistõttu neid ka käsitletakse erinevalt. Erinevalt käsitlemisest kasu saamiseks peavad kindlustajad rakendama piisavaid hoolsusmeetmeid selle kompleksse ja heterogeense varade klassi efektiivsel riskijuhtimisel. Investeringud infrastruktuuri võiks olla väga olulised kindlustusele, kuna need võivad tänu oma pikaajalisele olemusele sobida hästi kokku pikaajaliste kohustustega, parandades samal ajal ka portfelli hajutatust ja tagades laiemale majandusele jätkusuutliku kasvu võimaluse.

EIOPA oli aktiivne ka rahvusvahelises plaanis ja aitas Rahvusvahelise Kindlustusjärelevalve Assotsiatsiooni töös osaledes kaasa **põhikapitalinõude, suurema kahjumi katmise kapitalinõude ja rahvusvaheliste kapitalistandardite** välja töötamisele, mis kõik toetavad rahvusvaheliselt võrdsete võimaluste loomist.

Tööandjapensionite osas jätkus reguleerivate edusammude tegemine **tööandjapensionide kogumisasutuste II direktiivi raames**. Isiklike pensionite valdkonnas tegi EIOPA arvestavaid edusamme nõuandepalvele vastates (kiidetud heaks EIOPA järelevalvenõukogu poolt 2016. aasta jaanuaris) ja töötades välja **üleeuroopalise isikliku pensioni toote kontseptsiooni**, mis on aluseks teisele režiimile. See töö omab potentsiaali muuta ELis isiklike pensionite turu dünaamikat ning aidata seega oluliselt kaasa kapitaliturgude liidu tööle. Turu arengu aruanne ja esimene **kogu Euroopa Liitu hõlmav tööandjapensionide kogumisasutuste register** annavad parema ülevaate ELi pensionite turust.

Järelevalve ühtsuse, järjepidevuse ja kvaliteedi tagamiseks

EIOPA püüab veelgi parandada järelevalve kvaliteeti ja järjepidevust kogu ELis kahepoolsete kohtumiste ja väljakutset pakkuva tagasisidega riiklikele pädevatele asutustele ning aktiivse osalemisega järelevalvekolleegiumites kombineeritult vahendite ja nõuannete pakkumisega seoses sisemudelite kasutamisega, väljaõppe pakkumisega ning infrastruktuuri ja süsteemide sisseseadmisega teabe kogumiseks ja jagamiseks.

EIOPA järelevalvemeeskond tegi 2015. aastal **19 kahepoolset visiiti** riiklikesse pädevatesse asutustesse, andes tagasisidet Solventsus II kohaldamise ettevalmistuste, riskihindamisraamistikuga seotud liikmesriikide tavade ning järelevalvetavade ja -prioriteetide kohta. Sellega abistati riiklike pädevaid asutusi Solventsus II poolt toetatud ühtse järelevalvekultuuri kujundamist takistavate tõkete kõrvaldamisel. Meeskond kaasjuhtis ka vastava juhtkomitee tööd enam kui 80% Rumeenia turust esindava **Rumeenia kindlustussektori bilansi hindamisel ja stressitesti tegemisel**. Mõlemad uuringud lõpetati 2015. aasta juulis aruande avaldamisega. Aruande põhjal tuvastati oluline korrigeerimise vajadus mitme kindlustusandja bilansi puhul ja vastavad usaldatavusmäärad ning sellega sõnastati mitmed järelevalvemeetmed. See uuring osutus usaldusväärseks ning sel on märkimisväärne mõju Rumeenia kindlustussektori tarbijakaitse ja usaldusväärse parandamisele.

EIOPA jätkuv aktiivne **osalemine ja kooskõlastustöö kolleegiumites** toetas järjepidevuse edendamist kolleegiumite funktsioneerimisel ja aruteludes. EIOPA kolleegiumite meeskond koordineeris 2015. aastal kõikide kolleegiumite poolt kooskõlastuslepete allkirjastamist. Kooskõlastuslepetega sätestati nõuded vahetatavale teabele ning liikmete rollid ja kohustused.

Ühtse järelevalve tagamiseks ekvivalentriikides tegutsevate kindlustusgruppide solventsuspositsioonide hindamisel avaldas EIOPA **arvamuse grupi solventsuskalkulatsiooni kohta ekvivalentsuse kontekstis**. Selles arvamuses kirjeldatakse mitut järelevalvetava, mis on seotud grupi tasandil nõuetele vastavate omavahendite olemasolu hindamisega ja mille eesmärgiks on kindlustada ühtsed protseduurid ja järjepidevad tavad. Sisemudelite osas esitas EIOPA ka ajakohase **arvamuse sisemudeli kohaldamiseks valmistumise kohta**, milles kirjeldatakse kolme valdkonda, kus erinevused põhjustaks riskide järjekindlustatud modelleerimist. Arvamuse põhisoovituseks on, et riiklikud pädevad asutused peaks nõudma sisemudelite asjakohast arvestamist riiginõuetega seotud riskidega. EIOPA korraldas ka **21 väljaõppeseminari** olulistel teemadel, mis määratleti riiklike pädevate asutustega konsulteerides prioriteetsete valdkondadena Solventsus II kohaldamiseks valmistumisel.

EIOPA jätkas tööd ka **järelevalve käsiraamatuga** heade järelevalvetavade sõnastamiseks Solventsus II eri valdkondade jaoks. 2015. aastal koostati soovitused, et panna paika järelevalve teostajate riskihindamisraamistikud ja sätestada järelevalve võtmevaldkondade üle, kaasa arvatud valitsemise, oma riskide ja maksevõime hindamine, investeerimispoliitika, elu- ja kahjukindlustuse eraldised, grupi järelevalve ja sisemudelid.

Kommenteeritud kokkuvõte

Solventsus II-st tulenevate aruandlusnõuete harmoniseerimiseks EIOPAs tehtud töö põhjal rajati infrastruktuur teabe kogumiseks, haldamiseks, töötlemiseks ja jagamiseks. **EIOPA keskne andmekoguvõrk** esmakordselt ettevalmistava režiimi kohaselt läbi **individuaalsete ja grupi aastaaruannete kogumise**. **Aruandlussüsteemaatika täiendavad väljaanded võimaldavad nüüd täielikku Solventsus II kohast aruandlust** ning vastavad Euroopa Keskpanka täiendavatele nõuetele, tagamaks teabe andmist korrektses vormingus ning vähendamaks koormust riiklikele pädevatele asutustele ja tööstusharule. Et aruandekoormust veelgi vähendada eeskätt väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel, töötas EIOPA välja ka **abivahendi ettevõtjatele**, mille võtab prognooside kohaselt kasutusele 1200 ettevõtjat kogu ELis.

Finantsstabiilsuse toetamiseks

EIOPA arendas edasi oma tehnikaid ja abivahendeid olemasoleva teabe paremini ära kasutamiseks, et teavitada otsustajaid finantsjärelevalve toetuseks ilmnevatest arengusuundadest ja riskidest turgudel. Ennetav järelevalve põhineb riskide ettenägemisel ja ennetava tegevuse kindlustamisel riskide maandamiseks või kõrvaldamiseks ning EIOPA jätkab oma põhitoodete (näiteks finantsstabiilsuse aruanne ja riskipaneel) pakkumist tagamaks, et võtmerollis olevatel otsustajatel on igakülgne ülevaade riskidest ja haavatavustest. Kindlustussektor võttis 2015. aastal üha enam EIOPA tooteid kasutusele põhivahendina riskide hindamisel.

EIOPA viis oma määruse kohaselt läbi ka esimese kogu Euroopa Liitu hõlmava **tööandjapensionite stressitesti**. Selle eesmärgiks oli saada igakülgne ülevaade Euroopa heterogeensest tööandjapensionite turust, testida kindlaksmääratud hüvitiste ja hübriidpensioniplaanide vastupidavust ebasoodsate turuarengute ja pikema oodatava eluea puhul, tuvastada määratud sissemaksega skeemide võimalikud haavatavused ja teha kindlaks, millised valdkonnad vajavad järelevalve täiendavat tähelepanu. Uuringus osales seitseteist arvestava tööandjapensionite sektoriga (mis tähendab üle 500 miljoni euro varasid) Euroopa Majanduspiirkonna riiki. Tulemused näitasid, et madalate intressimäärade kauaks ajaks kehtima jäämine tekitab tulevikus tõsiseid probleeme seoses määratud väljamaksega tööandjapensionite kogumisasutuste vastupidavusega (vt teabeboksi).

Kommenteeritud kokkuvõte

TEABEBOKS: ELi esimese tööandjapensionite stressitesti tulemused

- Madalate intressimäärade kauaks ajaks kehtima jäämine tekitab tulevikus tõsiseid probleeme seoses määratud väljamaksega tööandjapensionite kogumisasutuste vastupidavusega.
- Tööandjapensionite kogumisasutused on suhteliselt vastupidavamad oodatava eluea pikenemise kui ebasoodsate turuarengute suhtes.
- Toimetulek nende probleemidega sõltub suures osas kohustuste realiseerimise ajalemendist ning vastavas riigis kehtivatest maandamis- ja taastumismehhanismidest.
- Kohaldatud tõsiste stressistsenaariumite tulemused paljastasid mitmeid riske ja haavatavusi, mis nõuavad tööandjapensionite kogumisasutustelt ja järelevalve teostajatelt nõuetekohast tähelepanu.

Kindlustussektoris on koguni 2014. aasta stressitesti stsenaariumist allapoole langenud jätkuvalt madalad intressimäärad suurendanud järelevalvetegevuste hädavajalikkust ja vajadust valmiduse järele kriisiolukordadega tegelemiseks. EIOPA on seetõttu **jälginud aktiivselt stressitesti soovituslega arvestamist**, tehes koostööd riiklike pädevate asutustega, keskendudes stressitesti riigi- ja grupispetsiifilistele tulemustele ning suurendades kriisiohjeks tehtavaid ettevalmistusi. EIOPA avaldas ka **arvamuse riiklike pädevate asutuste kriisiennetuse, kriisiohje ja kriisilahendamisvalmiduse usaldusväärsete põhimõtete kohta**. EIOPA sõnastas 14 põhimõtet muutuste järjepidevuse ja adekvaatsuse tagamiseks kriisiennetuse, kriisiohje ja kriisilahendamise raamistik, millega riiklikud pädevad asutused peaks arvestama. See arvamus aitab kaasa usaldusväärse ja ühtse süsteemi loomisele ELis finantskriiside ära hoidmiseks ja ohjeks.